

Half september – half oktober

Lage grond en hoge waerden

Herfstig 'Landleven' proeft naar honing en walnoten, naar uitgelaten banjeren door vallend blad, een mooi glas wijn, de geur van versgeplukte appels, de tinteling van de eerste vorst en naar knapperend haardvuur. Naar harmonie. Op Heerlijkheid Mariënwaerd is deze emotie tastbaar gemaakt. Niet langer exclusief voor adel of nouveau riche, maar grijpbaar voor de 'gewone man'. En daarmee treedt een opmerkelijke omkering op, want dit 'Heerlijke leven voor eenieder' is alleen mogelijk door hard werken van baron Van Verschuer en zijn familie. Lovenswaardig ook, want daarmee blijft een gaaf stukje cultuurland voor toekomstige generaties, van welke afkomst ook, behouden.

Noblesse oblige

'Alles wat we doen en ontplooiën is voor de instandhouding van het landgoed'. Aan het woord is Daphne van Bodegom, communicatiemedewerkster van het landgoed 'Heerlijkheid Mariënwaerd'. De initiatieven variëren van een prachtig gelegen bed & breakfast in de monumentale hofstede 'De Neust' en de sfeervolle landgoedfair in augustus tot heisessies en conferenties in een van de rijksmonumenten die het landgoed rijk is. De biologische producten uit de landgoedwinkel zoals landgoedkaas, fruitsappen, jams, chutneys en koekjes bereiken ca. 300 winkels in het hele land. Maar, 'commercie mag niet de boventoon voeren. Alles gebeurt in eigen beheer en met zo veel mogelijk respect voor rust, ruimte en cultuur'. Over hoge waarden gesproken ...!

1 Op oude landgoederen zijn vaak nuttige planten, struiken en bomen te vinden. De **vlierbes** is zo'n struik. Rauw gegeten zijn de bessen niet erg lekker en bovendien licht giftig. Maar eenmaal gekookt zijn vlierbessen de basis van een hele reeks aan gezonde producten; siroop, sap, soep, slaapdrank en jam maar ook azijn, wijn, likeur en natuurlijk vlierbessentaart! De kleurstof werd gebruikt voor (kleding)verf. Aan de bessen wordt een geneeskrachtige werking toegeschreven. De holle jonge twijgen lenen zich voor het maken van een fluit voor een flierefluiter! Zo bezien is de vlier een bron voor een zorgeloos leven!

2 Bij nuttige struiken hoort ook de **meidoorn**, een roosachtige met rode vruchten in het najaar. Door de scherpe doornen is een meidoornhaag een traditionele afrastering. Het harde hout werd gebruikt als tanden in een eg en ook als kamradtanden in een molen. De wat melige smaak is voor vogels geen punt. Met name spreeuwen en vinken doen zich hieraan in de herfst tegoed en in de winter kramsvogels en koperwieken. Met de komst van prikkeldraad en perenvuur zijn veel meidoorns uit het landschap verwijderd. Gelukkig staan ze hier nog volop!

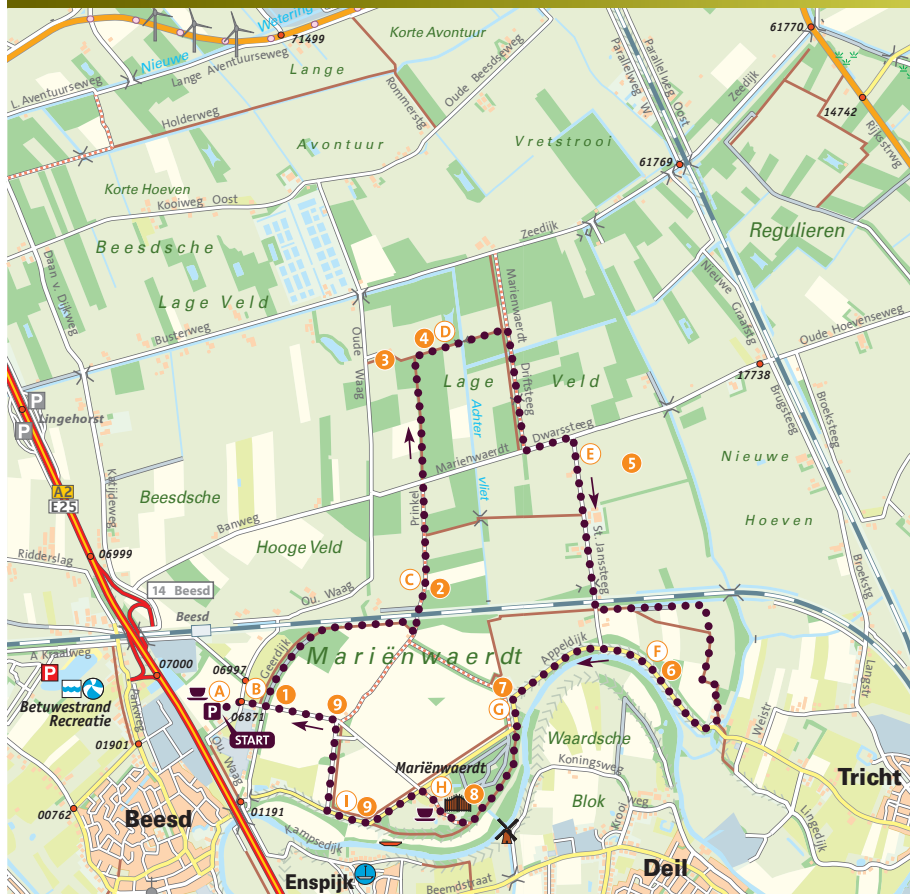
3 Grofweg bestaat het landschap langs de Linge uit laaggelegen **komgronden** en hooggelegen waarden. U staat hier in zo'n gebied, dat bij hoogwater in het najaar steevast overstroomde. Het bewijs hiervan wordt geleverd door de terp onder het woonhuis (links), in het Bètuus een '**woerd**'.

Meer weten?

4 Hoewel bedijking een einde maakte aan overstromingen, waren de hoogtevverschillen die de Linge heeft gemaakt nog tot 1951 van nationaal belang. De lage gronden konden blank worden gezet, als onderdeel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Op deze **inundatiebank** ziet u hoe hoog het water zou komen te staan.

5 Door de lage ligging en de jaarlijkse overstromingen waren de gronden hier niet geschikt als akkerland. Nadat de norbertijner kloosterlingen het gebied vanaf 1129 n.Chr. hadden ontwikkeld, is aan de indeling weinig veranderd. Nog steeds zijn de lage gronden vooral in gebruik als **weide- en hooiland**.

Afstand

13 km, ca. 3 uur

Bewegwijzering

Geen, zie routebeschrijving

Honden

Aangelijknd welkom

Route inkorten

De route is in te korten tot 5,5 km: ga aan het einde van **B** niet la maar ra.

Eerste pad links. U komt uit bij de witte brug van **G**.

Parkeren

Mariënwaerd, Oude Waag 21, 4153 RC Beesd

OV

Vanaf station Beesd, la, Landgoed Mariënwaerd inlopen. Einde weg ra. Eerste rechts naar parkeerplaats.

Landschapstype

Bos, rivieren/beekevalen, polder, weide/akkerland

Bijzonderheden

Op de Appeldijk kan het druk zijn met fietsers en passerende auto's. Links lopen!

Startpunt

Parkeerplaats Mariënwaerd

6 Deze **dijk** langs de Linge heeft landelijke bekendheid door de uitbundige bloesem die de hoogstamappelbomen in het voorjaar tooit. Nu in het vroege najaar hangen de bomen vol met plukrijpe appels. Het is niet verwonderlijk dat juist hier appelbomen staan. Ze houden niet van natte voeten! Op het landgoed zijn de boomgaarden daarom op de hoge gronden geplant en dat is al eeuwen zo.

7 De **Linge** zette voorheen langs z'n oevers wallen van zand en lichte klei af. Deze staken als eilanden boven de rivier uit. Deze hoger gelegen waarden waren aantrekkelijk als woonplek en de authentieke boerderij **De Hooghe Sluys** illustreert dit. De aan de hoger gelegen woonstee gebouwde bedrijfsruimte staat bekend als de kip-penschuur, toevlucht voor pluimvee bij hoogwater. De lager gelegen **schuurberg** hield bij hoogwater het hooi en graan droog. Middels de zes roeden kon het dak opgetakeld worden om een flinke wintervoorraad te bergen.

Meer weten?

8 Aangekomen in het **hart van de heerlijkheid** valt op dat hier volop gewoond en gewerkt wordt. Heel vreemd is dat niet. De middeleeuwse monniken wisten al dat het op het eiland van Maria, de Mariënwaerd, goed toeven is. Het door monniken ontwikkelde complex met hoge akkers en lage velden, met fruitteelt en gemengd bedrijf, met eigen werkkrachten en pachters wordt inmiddels al negen generaties beheerd door de familie Van Verschuer.

9 De kleurrijke bomen, met gele, olijfkleurige en beige bladeren in uitbundige herfsttuit, hier langs de dijk, zijn **okkernoot- of walnootbomen**. Een walnoot is eigenlijk geen noot zoals de hazelnoot of eikel, maar een steenvrucht, zoals een kers of abrikoos. In de landwinkel, bij het eindpunt van uw wandeling, kunt u diverse walnootproducten vinden, waaronder de 'wereldberoemde' walnoottaart van mevrouw Van Verschuer.

Routebeschrijving

A Vanaf de parkeerplaats naar de kruising. Hier rd, Notenlaan. Vóór monumentale toegangspoort la.

B Einde pad la, spoorweg oversteken. Rd, Prinkel.

C Einde weg rd, overgroeid pad. Einde pad ra.

D Na 'inundatiebank' pad vervolgen over het bruggetje. Einde pad ra. Op asfaltweg la, 1e weg rechts, Sint Janssteeg.

E Direct over het spoor la. Blijf het hoofdpad volgen. Na het erf van Hoeve de Neust op de dijk ra, Appeldijk.

F *Appeldijk* circa 1 km volgen.

G Vervolg *Appeldijk*. Na brug met witte reling la. Rechts aanhouden over dijke. Na de Hoge Schuur klinkerpad naar rechts, dijk af.

H Kruising la. Einde rechts volgen, Notendijk.

I Eerste weg ra, Abelenlaan. Einde weg la, Notenlaan. Bij toegangspoort rd. Kruising rd oversteken, terug naar startpunt.

Ook gezien

Ooievaarsnest, buizerds, rietganzen, het parcours WK vierspanmennen 2008, vloedschuur, stellingmolen 'de Vlinder'.

Horeca

Pannenkoekenhuis de Stapelbakker, Oude Waag 21, 4153 RC Beesd, 0345 61 89 01, www.marienwaerd.nl; open di-zo 10-21 uur, ma vanaf 12 uur.